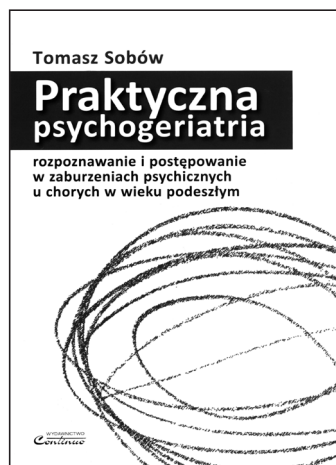

Sobów T. Praktyczna psychogeriatrya. Rozpoznanie i postępowanie w zaburzeniach psychicznych u chorych w wieku podeszłym. Wydawnictwo Continuo: Wrocław; 2010, s. 364. ISBN 978-83-62182-08-4.

Ukazała się *Praktyczna psychogeriatrya* Tomasza Sobowa. Jak podkreśla sam autor nie ma ona charakteru typowego podręcznika naukowego, ma być pomocna w codziennej praktyce klinicznej. Po przeczytaniu jej trudno zaprzeczyć, że tak faktycznie jest. W dobie gdy pokolenie osób po 60-tym roku życia zaczyna stanowić

coraz większy odsetek społeczeństwa, jest to niewątpliwie pozycja cenna i aktualna. Starzejąca się populacja stawia nowe wyzwania przed medycyną w ogóle a psychiatrią w szczególności. Lekarze specjalizujący się w geriatryi czy psychogeriatryi zaczynają być coraz częściej i szerzej poszukiwani na europejskim i amerykańskim rynku pracy.

Książka podzielona jest na 3 oddzielne części (wyraźnie oznaczone na boku książki), które można czytać niezależnie, stanowią one jednak spójną, logiczną całość.

Część pierwsza zatytułowana *Diagnostyka kliniczna w psychiatrii wieku podeszłego* traktuje głównie o odmienności i specyfice pacjentów w tej grupie wiekowej. Autor podkreśla jak istotne znaczenie w procesie diagnostyki i leczenia ma sytuacja życiowa chorego (to czy mieszka sam, czy może korzystać z opieki i wsparcia innych osób, czy organizacji). Opisuje także rzeczowo różnice pomiędzy pacjentami młodszymi a tymi w wieku starszym jak np.: niedomogi narządów zmysłów, obciążenie dodatkowymi chorobami somatycznymi i zwiastującą z tym polipragmatyzację (tzw. „geriatryczne błędne koła lekowe”, gdy kolejne leki służą kontroli objawów niepożądanych wywołanych przez preparaty poprzednio zastosowane). Z punktu widzenia praktyka klinicyści szczególnie istotny i pomocny wydaje się szczegółowy opis wywiadu oraz testów wykorzystywanych w diagnostyce psychogeriatrycznej.

Autor przypomina także o kluczowej roli holistycznego podejścia do pacjenta, niezbędności wykonania wszelkich badań laboratoryjnych, ocenie ogólnego stanu zdrowia (min. Vit. B12, poziom kwasu

foliowego, których niedobory mogą powodować zespoły otępienne u osób starszych).

Naszą uwagę szczególnie zwrócił rozdział V części pierwszej, który zawiera cenne wskazówki diagnostyczne dotyczące różnicowania zaburzeń psychicznych wieku podeszłego (np. otępienia z majaczeniem, otępienia z depresją itd.). Bywa to nie lada wyzwaniem dla młodych, a nawet bardziej doświadczonych klinicystów.

Wielkim atutem tego podręcznika jest fakt, że zawiera on „opisy przypadków”, szczególnie cenne w codziennej pracy. Umieszczenie tych opisów sprawia, że książkę czyta się z łatwością i przyjemnie. Ogromnym plusem tej części książki są przejrzyste, porządkujące wiedzę tabelki, czytelne schematy oraz podsumowujące zdania zawarte w ramkach.

Część druga nosi tytuł *Zaburzenia psychiczne u osób w wieku podeszłym, epidemiologia, etiopatogeneza, kryteria diagnostyczne i zasady postępowania*. Zostały tu szczegółowo opisane wszystkie grupy zaburzeń psychicznych spotykane w wieku podeszłym, ich kryteria diagnostyczne zarówno według ICD 10 jak i DSMIV. Czytelny schemat rozdziałów znacznie ułatwia odszukanie interesujących informacji. Autor odchodzi od schematu typowego dla wielu polskich podręczników dla lekarzy i studentów. Udaje mu się wyczerpująco przedstawić temat, unikając jednocześnie zbytecznych dygresji i nieistotnych informacji. Poza wiedzę opartą ściśle na badaniach naukowych, można znaleźć w tej pozycji wiele cennych wskazówek praktycznych, dotyczących pracy klinicznej, bezpośredniego kontaktu z pacjentem oraz lekarzami innych specjalności, współpracujących w procesie leczenia osób w wieku podeszłym. Rozdziały dotyczące zaburzeń świadomości oraz psychiatrii konsultacyjnej zawierają omówienie najważniejszych zagadnień związanych z chorobami somatycznymi, w tym, co wydaje się szczególnie ważne, dokładne różnicowanie. Autor omawia także problematykę opieki nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi w warunkach szpitala ogólnego ze zwróceniem uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa i odpowiednich warunków. Książka ta może być zatem pomocna także lekarzom specjalizującym się w innych dziedzinach medycyny.

Ostatnia, trzecia część książki nosi tytuł „Postępowanie terapeutyczne w psychiatrii wieku podeszłego” i zawiera cenne wskazówki dotyczące leczenia osób starszych.

Omówione tu zostały wszystkie dostępne i stosowane grupy leków. Oprócz typowej farmakoterapii autor opisuje także inne metody leczenia. Spośród częściej stosowanych elektrowstrząsy czy leczenie jasnym

światłem zaburzeń snu u osób starszych. Pokrótce omawia również metody mniej znane i ciągle badane, mające charakter eksperymentalny: przezczaszkowa stymulacja magnetyczna, głęboka stymulacja mózgu (jak dotąd zaaprobowana przez FDA do leczenia choroby Parkinsona), stymulacja nerwu błędnego. Ostatni rozdział poświęcony jest psychoterapii osób w wieku podeszłym i licznych trudnościach z nią związanych.

Podsumowując, uważamy tę pozycję za godną polecenia wszystkim lekarzom, nie tylko psychiatrom.

Na docenienie zasługuje fakt wszechstronnego, w zasadzie wyczerpującego temat podejścia autora do problemów psychicznych osób w wieku podeszłym. Dużym atutem tej pozycji jest wykorzystanie opisów rzeczywistych pacjentów (w pierwszej części książki) a także tabel, ramek i schematów postępowania.

Agnieszka Zagórska

Aldona Krawczyk

I Klinika Psychiatryczna IPiN